

КОМИШУВА́ХА — селище міського типу Оріхівського району [Запорізької області](#). Комишувас. селищ. раді під-порядк. села Григорівське та Одарівка. Знаходиться на р. [Кінська](#) (бас. [Дніпра](#)) та її притоці Комишуватка, за 31 км від райцентру. Площа 6,77 км². Насел. 5433 особи (2001, складає 83,2 % до 1989), переважно українці. Залізнична ст. Фісаки. Побл. К. виявлено значні поклади заліз. руди, а також марганц. руди, буре вугілля, каоліни, білі кварц. піски, вапняки та граніти. На околицях розташ. низка курганів, побл. одного з них знайдено кам'яну сокиру-молот доби бронзи (2 тис. до н. е.). На лівому березі р. Кінська, за 4 км на Сх. від смт збереглися залишки восьмипромен. Микит. фортеці (1770), яка входила до укріплень Дніпров. лінії. Саме як поселення для сімей її солдатів й була засн. К. Спочатку воно називалося Павлівка. Після ліквідації 1775 Запороз. Січі тут оселилося кілька сімей запороз. козаків. Згодом у К. почали прибувати кріпаки-втікачі, а також держ. селяни. Жит. займалися скотарством і каменотес. промислом. 1777 у К. мешкало 307, 1859 — 1660, 1899 — бл. 4,2 тис., 1913 — 5177 осіб. На поч. 20 ст. працювали цегел. і черепично-цемент. заводи, 8 вітряків, низка

каменотес., гончар., бондар., повстяних і коліс. майстерень. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Комишувас. селяни чинили опір насильниц. колективізації. Вони потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв — 106), зазнали сталін. репресій. Від 3 жовтня 1941 до 19 вересня 1943 — під нім.-фашист. окупацією. Гітлерівці в К. створили табір, у якому утримували бл. 12 тис. рад. військовополонених. На фронтах 2-ї світової війни воювало 937 жит., з них 399 загинуло. 1945–63 — райцентр. Від 1957 — смт. 1959 мешкало бл. 5,5 тис., 1970 — 5,6 тис., 1979 — 6,6 тис., 1989 — 6,5 тис., 1999 — 6,1 тис. осіб. Нині працюють залізобетон. виробів, транспорт. засобів і алюмінієвий заводи, картонна ф-ка. У К. — заг.-осв. школа, спец. школа соц. реабілітації, дитсадок; Будинок культури, Будинок творчості дітей та юнацтва, б-ка, муз. школа; лікарня. Діє Свято-Єлизаветин. жін. монастир УПЦ МП. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців — майстер лозоплетіння [І. Бірюк](#), рад. парт. діяч [І. Грушецький](#).

[О. І. Литвинов](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Комишуваха / О. І. Литвинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4325>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).